

2019-09-16

Diarienummer: Ä 2019-656

Utrikesdepartementet (UD)

Tillväxtverkets remissyttrande Utredning för ett effektivt offentligt främjande av utländska investeringar (UD 2018:01) UD2019/07660

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Tillväxtverket har kunskap om företagens behov, regioners förutsättningar samt etablerade samarbeten med flertalet nämnda aktörer i utredningen såsom Business Sweden. Myndighetssamarbetet tar sig i form av verksamt.se samt det nationella uppdraget att samordna och utveckla regional exportsamverkan - en del av nuvarande exportstrategin. Som ansvarig myndighet för den europeiska regionalfonden kan Tillväxtverket via regionalfonden vara en del i att stärka långsiktigheten i investeringsfrämjandet ute hos regionerna.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Kapitel 2: Aktörer och samverkan i investeringsfrämjandet

Utredningen ger en rad förslag för att stärka Business Swedens och utlandsmyndigheternas kapacitet att arbeta med investeringsfrämjande i utlandet. Tillväxtverket tillstyrker samtliga förslag. Sveriges investeringsfrämjande insatser är viktiga på en allt mer konkurrensutsatt global marknad. Både Business Sweden och utlandsmyndigheterna bör ges förutsättningar för att arbeta proaktivt med investeringsfrämjande på prioriterade marknader.

Tillväxtverket vill också lyfta fram att flera regioner även har utlandskontor/bemanning i tillväxtländer- dessa kan bidra i investeringsfrämjandet tillsammans med Business Sweden och utlandsmyndigheterna.

Utredningen föreslår att Business Swedens kapacitet att stötta regioner i investeringsfrämjandet stärks. I utredningen framgår att Business Sweden per december 2018 saknade samarbetsavtal med ett antal regioner. Det framgår också att den övervägande majoriteten av de investeringar som Business Sweden tillsammans med regionala partners medverkade till landade i storstadsregionerna, som även har väletablerade regionala IFO.

Tillväxtverket delar utredningens bedömning att samtliga regioner bör omfattas av Business Swedens stöd och aktiviteter. Det är särskilt i regioner med lägre tillväxt och mindre resurser som behovet av stöd finns. Då Business Sweden har ett nationellt uppdrag att leda det investeringsfrämjande arbetet bör dessa regioner omfattas av insatser.

Tillväxtverket ser även en problematik rörande vart investeringar, som kräver stor energianvändning, lokaliseras i Sverige. Det finns en effektutmaning rörande överföring av el från norr till söder. Framtida investeringar av den här sorten bör därför riktas till de delar av landet där effektproblematiken inte finns samt inte redan innehar energiintensiva etableringar i form av till exempel datacenters.

Utredningen föreslår att det regionala investeringsfrämjandet stärks genom statlig basfinansiering, i syfte att öka långsiktigheten i arbetet. Nuvarande finansiering genom EU-medel, regionalfonden, beskrivs som allt för kortsiktigt med treåriga ramar. Tillväxtverket instämmer i behovet av ökad långsiktighet. Tillväxtverket har för avsikt att i nästa programperiod ta bort 3-årsgränsen för projekt. Genom att skapa bättre förutsättningar för att använda EU-finansiering för regionernas arbete, kan eventuell nationell finansiering i första hand användas för att stärka Business Swedens utlandsnärvaro.

Utredningen föreslår att SI ges i uppdrag att marknadsföra Sverige gentemot internationell kompetens och talang. Tillväxtverket anser att det är positivt att Svenska Institutet får ett utökat uppdrag att marknadsföra Sverige för att attrahera kompetens då det enligt Tillväxtverkets rapport "Företagens villkor och verklighet" (FVOV) framgår att kompetensbrist även är ett tillväxthinder för de små bolagen. Sammantaget är tillgång till lämplig arbetskraft det största tillväxthindret enligt FVOV 2017. Det är viktigt att regioner/kommuner också tar in frågan om talangattraktion som en del i deras investeringsfrämjande/besöksnäringstrategi då det handlar om att marknadsföra sin region.

Utredningen föreslår att regeringen ska anta en strategi för investeringsfrämjande som en del av den fortsatta exportstrategin. Utredningen föreslår också att en nationell samordnare tillsätts för att följa upp strategin. Att föra samman investeringsstrategin med exportstrategin ser Tillväxtverket som positivt och kan underlätta samarbete och uppföljning. Tillväxtverket anser att det inom ramen för investeringsstrategin är viktigt att se till de enskilda regionernas förutsättningar och behov. För en region är möjligheten att skapa arbetstillfällen oftast central. Dessutom är förutsättningarna för nyetableringar starkt diversifierat exempelvis pga. markttillgång. En nyckelfråga för en ny strategi för investeringsfrämjandet är att säkerställa ett högt kvalitativt och resultatstyrt arbete som samtidigt har hög flexibilitet för varje region. Den nationella samordnaren bör arbeta aktivt, med ett starkt mandat, att stötta de regionalt utvecklingsansvariga i att hitta en fungerande långsiktig regional organisation utifrån den enskilda regionens förutsättningar och måltal.

Tillväxtverket anser också att strategin för investeringsfrämjandet bör beakta och inkludera de enskilda regionala utvecklingsstrategiernas inriktning på smart specialisering. Dessa strategier är vägledande för vad en region satsar på i form av utvecklig och investeringar och de bygger en infrastruktur för att stödja detta.

Det kan finnas effektiviseringsvinster i att koppla samman investeringsfrämjandet med regional exportsamverkan för nära samverkan, då flera aktörer är engagerade i båda satsningarna. Tillväxtverket bistår gärna med kunskap och erfarenhet vad gäller lärdomar från bildandet av regional exportsamverkan samt regionala förutsättningar.

Enligt Tillväxtverkets rapport "Nya trender inom export och import" är andelen företagsledare med utländsk bakgrund som är internationellt inriktade högre än för de med svensk bakgrund. Det vill säga att det är fler som ser internationalisering som en möjlighet. Inom ramen för en ny strategi för investeringsfrämjande bör man se över möjligheter till att främja nya nätverk och ett lärande från dessa företag.

Tillväxtverket vill understryka att eventuella måttal för investeringsfrämjandet måste kopplas till den nya nationella strategin inom den regionala tillväxtpolitiken. Samordnaren bör se över möjligheten att koppla samman regionala utvecklingsstrategiers KPI:er med måttalen inom investeringsfrämjandet.

Kapitel 3 Ett samlat system för rapportering av investeringshinder

Utredningen föreslår att ett samlat system för rapportering och hantering av investeringshinder inrättas och att samordnaren ansvarar för systemet.

Enligt rapporten "Företagens villkor och verklighet 2017" är lagar och myndighetsregler det näst största tillväxthindret. Utredningen refererar till Business Swedens utredning av hinder för att expandera i Sverige (sida 157) och i denna undersökning kommer regler och tillståndsgivning också på andra plats efter kompetensförsörjning (bortsett från den mycket breda kategorin andra hinder).

Enligt Tillväxtverket är det av central betydelse att regelförenklingar för företag genomförs och följs upp på alla de nivåer som är relevanta för att respektive förenkling ska bli en realitet för företagen. Därför är det viktigt att ansvaret för att åtgärda hindren klagas och förtydligas. Förutsatt att den nationella investeringsamordnaren får ett starkt mandat bidrar Tillväxtverket gärna i arbetet med att ta fram lösningar och genomföra dessa. Det kan exempelvis handla om regelförenklingar för företag, digitala lösningar som minskar företagens administrativa bördor samt förbättrad service och information från myndigheter.

Myndighetssamarbetet starta och driva företag där verksamt.se är en del kan vid behov bidra i förenklararbetet. Tillväxtverket bidrar även gärna med kunskaper och erfarenheter av vilka behov av förenklingar för företag som finns.

Övrigt

Tillväxtverket anser att ett nationellt digitalt skyltfönster för större och prioriterade branscher riktat till utländska investeringar bör genomföras som komplement till utredningens förslag. I detta arbete kan Swedish Cleantech tjäna som en förebild.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Ellen Mildaeus har varit föredragande. I handläggningen har också Michael Heuman och Laura Brandell Tham deltagit.

Ellen Vidfamne Mildaeus